Rimaszombat, 1909. julius 11. 28. szám. Harminczadik évfolyam.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont" kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legczélszerübben postautalványon eszközölhető. **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Védekezés a pálinkaivás ellen.

Szándékosan nevezzük az egész emberi társadalmat veszélyeztető, az emberiség szellemi és testi degenerálását előmozditó veszedelmet, melynek különben az internaczionális müveltség „alkoholizmus" nevet adott, egyszerüen és érthetően „pálinkaivás"-nak. Ugyanis az alkoholizmus ellen, „antialkoholizmus" néven meginditott széleskörü társadalmi mozgalom föltünő és fölötte sajnálatos kudarczának, melyet letagadni már csak a fontos és nemes ügy érdekében sem szabad, egyik oka éppen az a körülmény, hogy a meginditott széleskörü mozgalom tárgyát az ügy buzgó apostolai olyan internaczionális névvel jelölik meg, hogy arra éppen azok a müveletlenebb elemek, a kiknek a mozgalom megmentésükre irányul, nem ismerhetnek rá s igy az egész törekvés érdektelen marad előttük. A tulajdonképeni veszedelmet, a mely az emberiség szélesebb rétegeit fenyegeti közgazdasági, társadalmi és egészségügyi hátrányokkal, minden ellenkező, inkább túlzó és nagyképüsködő, mint komoly és alapos állitásokkal szemben, nem az általános alkoholtartalmu italfogyasztás, hanem annak egyetlen fajtája: *a pálinkaivás* rejtegeti magában: tehát ha ellene szólni és tenni akarnak, ugy már a helyes distinkczió kedvéért is, de meg azért is, hogy a védekezés sikerét biztositva, intelmünket az illetékes helyekre, az érdekelt körökhöz adresszálhassuk: erre az igazi nagy veszedelemre, *a pálinkaivás veszedelmére* kell fölhivnunk a közfigyelmet.

Az antialkoholista törekvéseknek eddig azért nem volt sikerük, mert egyrészt az alkoholizmus veszedelmét tulságos egyoldalu általánositásban állitották föl s minden józan ész ellenére ugy tüntették föl a dolgot, hogy „minden ital és minden mennyiség egyformán árt a szervezetnek, egyformán tompitja a testi és szellemi erőt." A józan mértékletességi törekvések helyett tehát az ügy buzgó apostolai a teljes abstinentia álláspontjára helyezkedve, követelték mindentéle és bármily csekély mennyiségü alkoholtartalmu ital teljes mellőzését; mely — már magában véve is nehéz, szinte lehetetlen — czél érdekében, a különben is minden embernél, de különösen a szenvedélyek rabjává sülyedt alkoholistáknál erősitésre és nem lenyügözésre szorult akaraterőt a társadalmi ethika legelemibb szabályaiba ütköző fogadalmakkal igyekeztek lekötni, a minek természetszerü következménye az lett, hogy a különben is gyönge akaratu emberek vagy kezdettől fogva nem tartották meg fogadalmukat s tovább is alkoholisták maradtak, vagy ha meg is tartották azt, a kitüzött idő letelével nem ujitották meg és teljes odaadással igyekeztek az alkoholivás terén igy elkövetett mulasztásukat pótolni s a jövőben még nagyobb szenvedélylyel áldoztak az alkoholizmusnak. Igy bomlottak föl egymásután a nagy zajjal megalapitott good templars páholyok és antialkoholista egyesületek.

De az abstinens törekvések ily nagyfoku fölsülésében részük volt az orvosoknak is, a kiknek nagyon is számottevő része *az absolut abstinentiában* sem a hirdetett előnyt nem tudják fölismerni, sem pedig testi egészségnek sokszor az ily ideális czéloknál fontosabb *ad hoc* érdekeit nem akarták s nem akarhatják föláldozni. Az ahhoz értő lelkiismeretes és a gyakorlat szempontjait szem előtt tartó neves orvostudorok határozottan kijelentették, hogy a szénhydrátokból táplálkozó testi szervezetnek bizonyos esetekben alkoholra szüksége van, sőt a szervezetben magában is képződik alkohol (pl. czukor és keményitő tartalmu tápanyagokból) s igy sem arra nem vállalkoztak, hogy gyógyszereik alkatrészei közül az alkoholt, a mely különben is egyes anyagokkal szemben kizárólagos oldó hatást tanusit, véglegesen kiküszöböljék, — sem pedig, hogy meggyőződésük ellenére bármily összetételben, alakban és mennyiségben a szervezetbe jutott alkoholt ártó méregnek deklarálják. Igy aztán a teljes abstinentia elve a tudományosság tárgyilagos kritikája folytán végleg megfeneklett.

Ha nem többet, csak annyit is tudunk az alkoholizmus elleni védekezés körülményeiről, mint a mit föntebb röviden megemlitettünk: akkor is önként a lehető czélok és a szükséges eredmények elérésére irányul a józan elme figyelme. A lehető czél pedig ezen a téren a *mértékletesség*, a kivánatos eredmény pedig a szeszes italok közül különösen *a pálinka ivása elleni hadüzenet*. Vannak bizonyára olyan emberek is, a kik sört és bort nagy mennyiségben fogyasztanak s ezzel alkoholistákká lesznek; de egyrészről rendkivül csekély a bor és sör mértékletlen ivásának szenvedélyétől elvakitott, az alkoholizmus tehetetlenségre kárhoztató örvényébe sülyedt emberek száma a pálinka mértékletlen ivásának hódoló emberek számához képest, — másrészről pedig a bor és sör, a maga csekély arányu szesztartalmával távolról sem árt annyira a szervezetnek, mint a pálinka, melynek romboló hatása ugyszólván szemmel látható s a mértékletlen ivás áldozatainál rövid idő alatt, néha egy-két éven belől jelentkezni is szokott.

A bor és sör mértékletes élvezésének és a pálinkaivás kiküszöbölésének munkája első sorban az állam feladata volna, mert az általános emberi jólét, közgazdasági és közmüvelődési haladás előmozditása eminens állami feladat; de azt tapasztaljuk, hogy az államra ezen a téren számitani nem lehet. Nem pedig azért, mert az állam sokszor eltekint a szükséges ethikai alaptól a kinálkozó mulékony anyagi előnyökért s az állampolgárok anyagi és szellemi kárából is bevételi tőkét csinál. Igy van aztán, hogy az állam, még a müvelt nyugaton is, az alkohol élvezéséből jövedelmet huz s ennek a jövedelemnek emelése érdekében inkább emelni, mint csökkenteni igyekszik a szesztogyasztást. Különösen áll pedig ez a pálinkafélékre, melyeknek fogyasztásából az államnak pl. Magyarországon évenkint (csak szeszadó és szeszadó pótlék czimén) több mint 100 millió korona a bevétele. De ezenkivül is kedvez az állam a pálinkaivásnak a büntető törvényben, mikor a részegséget, mint a beszámithatóság hiányát általában enyhitő körülménynek tekinti, tehát következményeiben is védelmébe veszi. Hogy tehát a pálinkaivás elleni védekezés teljes sikerrel járjon, ahhoz első sorban az volna szükséges, hogy az állam a szeszes italok fogyasztásából származó jöve-

TÁRCZA.

Óvári és szentmiklósi Pongrácz Pál.

„Hullatja levelét az idők vén fája. Hatalmas rétegben teritve alája. En ez avart jártam, tünődve megálltam. Egy régi levélen ezt irva találtam", — zengi a legnagyobb magyar Bárd. Önkénytelenül eszembe jutnak e remek sorok, valahányszor kaszál a halál, a mely rendszertelen forgót használ gazdaságában, — mert hol hosszu pauzákat tart, hol hirtelen egymásutánban vágja a rendeket, mint vármegyénkben rövid időn belől elvitte Liszkay Jánost, Lengyel Lászlót, Hevessy Jánost, Nagy Gáspárt, Forgon Lajost, Vályi Pált, Csermák Sándort és Pongrácz Pált. Tulságos rést ütött a középosztály során. Pedig ez nem csekély dolog ám. „Pusztulunk, veszünk. Mint áldott kéve, széthull nemzetünk!" A társadalmi osztályok voltaképen az államszerkezetnek szükséges és egymást kiegészitő tagozatai volnának. Hazánk történelmének tanusága szerint a legértékesebb tagozat — a valónak tanusága szerint a legértékesebb tagozat — a valóságban alkotva ható és nemzetfenntartó elem a *köznemesség* — a melyet nem egészen helyesen, Gentrynek hivnak — *volt*. Ez volt a valódi nemzeti érték. Nem állitom azt, hogy ez egészséges állapot — de igy volt tényleg. *A nép* nem volt — mert nem lehetett — semmi. Sőt nagyon sok viz fog lefolyni a kis patakokon is addig, mig reálisan számitani foghat. Mert hasztalan csinálnának filius ante patremeket bárminő általános, titkos és egyenlő választói joggal; nem az időelőtti és idétlen alkotások, de csupán az fogja a népet kivánatos, hasznos és szükségszerü jogalanynyá tenni, — ha az tudással, képzettséggel nyeri meg a jogra való ráterinettségét. Szóval, midőn az a joggyakorlás terén az ekе mögött menve, irányithatja annak helyes munkáját és nem — mint még ma — az elébe fogva, gyakran saját érdeke ellen hajtatik a Stréberek zsebének a megtöltésére. *A felső tizezer?* Le a kalappal ezek többsége előtt. De ha igazságosak akarunk lenni, a nemzeti jólét megteremtésére alig végez ez számbavehető munkát. Életfolyamatuk rendszerint az, hogy ifju korukban talán tulliberálisak is; de aztán, ha meglibbenti az udvar szele — v. b. t. tanácsos korukban megesontosodott aulikusokká válnak. Habár ujabb időkben sokat expiáltak; származásuk nem nemzeti és nem rokonszenves, mert nagy vagyonuk eredete rendszerint a megnótázott köznemesség konfiskált vagyonából származó királyi kegyadomány. *Polgárság?* Ezé volna a jövő. De még ez, fájdalom! — nagyon is a jövő zenéje és melegágya aligha megnyugtatólag van elkészitve. A mai magyar állam megteremtője kétségtelenül a köznemesség volt. Adót ugyan nem fizetett; de egyebekben az államélet összes terhét a vállain hordta. Nem akarok ebből számára semmi külön érdemtőkét faragni, — mert hiszen egyenlőn távol állván a néptől és a tróntól s egyebe nem lévén több — vagy kevesebb földjénél, — akarva, nem akarva, nem lehetett más, mint hazafi. Ennek köszönheti a nemzet minden létező jogát, mert ez osztotta meg a magáét a hatalom ellenére a nemzettel. És igy állván a dolog, engem mindég kinosan érint, — nem az egyesek kimúlása, ez elvégre örök-törvény, de midőn azt látom, hogy nem a sors feltartóztathatlan csapásai miatt, de legtöbbnyire saját hibájából csendesen pusztul a köznemesség. Azelőtt megértette a kor intő szavát; ma pedig, ha nem is felejtette el egészben régi nemes tradicziói, de hibáitól sem igyekszik megszabadulni és ma is ugy akar élni, mint ősei, a kik nem birták elfogyasztani azt, a mit nekik földjük önként termett. Holott ma csak az élhet meg, a ki tanul és dolgozik. Másként a föld is kicsuszik a lábunk alól. És legyünk igazságosak. A köznemesség életfájának gyökerére nem a más osztályok irányitották az irótőfejszét. A mennyiben ez müködik, az az ő saját büne.

Bármily paradoxnak lássék is: az arisztokratizmus és a demokratizmus épp oly kevéssé összeférhetlenek, mint a konzervatizmus és liberalizmus. Nincs a föld hátán konzervativebb ország Angliánál; de legarisztokratikusabb osztályai is tündöklenek a legfőbb demokratikus erényben. Nemcsak megbecsülik a polgári munkásságot, de maguk is gyakorolják ezt. Konzervativizmusok annyira megy, hogy ha a Speaker háta megett tokjában ott nem lógna a nagy pecsét; talán — holott az egy század óta ki nem került a zacskóból — nem volna érvényes a Commonerek házának a határozata. A nem tudom: minek hivják, Duke ugyan lehet nagyon gőgös; de sohase felejtkezhetik meg arról, hogy valaha családjának gyökere is a földből hajtott ki, hiszen familiájának mellékágai ma is gyárosok, kereskedők, prókátorok s Reverendek. És ha kihal a herczegi vagy viscounti-ág, utánna örököl rangban és vagyonban származási sorrendben a következő ág. Minő bölcs berendezés ez! Talán a rút egyéni gőgöt ez sem szüntetheti meg, de feltétlenül meg a buta osztálygőgöt, hiszen az saját vérét is érzékenyen sujtaná. Nálunk, fájdalom! — ily összekapcsoló tagozat sohase volt. De meglehetne legalább az, hogy a *„volt urak"* ne néznék le az *„uj urak"* becsületes polgári munkáját, de sőt dolgoznának ők is s igy biztositanák azt, hogy nemcsak voltak bő erényekkel és kevés hibával urak, — de azok lesznek jövőben is. Nem egyesekre, az egész osztályra gondolok akkor, midőn fáj nekem a Gentry pusztulása. Hiszen igaza van Tompánknak:

„Fájhat, ha dőlnek a bércz ősi fái,
Ha pusztulnak, enyésznek a nagyok.
Lehetne tán sokat szemökre hányni,
Ha fényes tettük is nem volna sok.
Kevéssel volt bünüknél több erényök,
Mely apákról a fiakra szállt.
De annyiszor e kevés — ha vész jött,
Nem engedé elveszni a hazát?"

delmeiről lemondva, az égetett szeszes italok kimérését általánosságban betiltaná s legföljebb gyógyszerként való árulását engedné meg; ezenkivül pedig a bünselekmények rugóiként fölhasználni szokott részegség kiküszöbölésére magát a részegséget — enyhitő körülménynek való minősités helyett — sulyosbitó körülménynek, sőt önmagában véve is büntetendő cselekménynek minősitené. — Hogy pedig ez a két kivánatos állami intézkedés megtétessék: arra egyelőre semmi kilátás sincs.

Hanem társadalmilag is lehet védekezni a pálinkaivás ellen. Mindenekelőtt a mértékletességi törekvéseket kell népszerűvé tenni s ezzel párhuzamosan a részegséget általános társadalmi megvetésben kell részesiteni, mint ahogy az arra tényleg érdemes is. A részegség, mint az önuralom, a mértékletesség hiánya, közmegvetést érdemel; sajnos, ma sok helyen még intelligens körökben is virtuskodó dicsekvés tárgya! . . . De ezenkivül hatósági uton is lehet tenni és eredményeket elérni a pálinkaivás csökkentésére. És éppen ez az, a mire különösen fö] akarjuk hivni a vármegye intéző köreinek, első sorban a törvényhatósági vezető férfiak figyelmét. Hogy ez miképen történhetik, azt Zalavármegye tapolczai járásának főszolgabirája mutatta meg, mikor a folyó évben kiadott rendeletében a közbotrányt okozó részegséget és lerészegitést 50 koronáig terjedő pénzbirsággal sujtható kihágásnak minősitette és a járás valamennyi községét, első sorban pedig azok jegyzőit és a körjegyzőket utasitotta a szigoru és elnézést nem tűrő ellenőrzésre; de ezenkivül ellenőrzést gyakorol maga a főszolgabiró is, minek következményeképen eddig is már számos elmarasztalás történt, a pálinkafogyasztás pedig lényegesen csökkent.

Vármegyénk felsőbb részein, a tótok között már félszázad óta el van terjedve a mértékletlen pálinkaivás s ennek szomoru hatása, az ujabb nemzedék testi és szellemi degenerálása máris szemmel látható. Ujabban a vármegye szin-magyar vidékein, pl. a Szárazvölgyön, a Vály- és Balogvölgyén terjedt el ijesztő mértékben a pálinkaivás; ezen vidékek lakói tehát szintén a pusztulás utjaira tértek. Megmentésükre, általában a mértékletlen ivás és a pálinkafogyasztás elleni védekezésre tehát mint igen hathatósnak igérkező biztos szert ajánljuk a tapolczai főszolgabiró reczipéjét; hálás lesz érte a vármegye vezető embereinek nemcsak a vármegye közönsége, hanem az egész ország, — mert előre láthatólag a tapolczai járás és Gömörvármegye után általánossá fog válni a pálinkaivás hatósági korlátozása. *Dr. Forgon Lajos.*

*

Ezen kiváló és szakavatott tollal megirt első czikkünkkel kapcsolatosan a m. k. belügyministernek 25649. szám alatt valamennyi törvényhatóságnak kiadott nagytontosságu körrendeletét az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

„A tudomány és a tapasztalat bizonysága szerint a szeszes italok élvezete számtalan betegségnek, bünnek és végtelen nyomornak okozója. Káros befolyása nemcsak az egyesekre, hanem a családi életre is kiterjed, öröklékeny természeténél fogva gyakran nemzedékről-nemzedékre. Számos adat bizonyitja, hogy a nép anyagi és erkölcsi züllése, testi és lelki elsatnyulása főképpen a szeszes italok élvezetének tulajdonitható.

A nép egészséges fejlődése, szellemi és gazdasági haladása érdekében tehát fölötte kivánatos, hogy az alkoholizmus ellen inditott küzdelemben minden tényező tevékeny részt vegyen.

Az alkoholellenes mozgalom története bizonyitja, hogy első sorban a társadalmat illeti ebben a kulturmozgalomban fontos szerep. Társadalmi uton kell a népet felvilágositani a szeszes italok káros hatásairól, a társadalom feladata megszünteti az ivási szokásokat és szervezni az alkoholellenes mozgalmat.

Ennek a czélnak szolgálatában áll a dr. Návay-Szabó Sándor ministeri tanácsos elnöklete alatt működő „Alkoholellenes Egyesületek Országos Ligája", a mely egyesület feladatául tüzte ki a társadalmi alkoholellenes mozgalom egyöntetü szervezését és vezetését, a meglevő egyesületek támogatását s ujabbak létesitését.

Kivánatosnak tartván, hogy ezen egyesület minél szélesebb körben tudjon eredményesen működni, felhivom (czimet), hogy nevezett egyesületet minden rendelkezésére álló eszközzel támogassa, továbbá hasson oda, hogy a törvényhatósága területén működő humanisztikus és egyéb társadalmi egyesületek, de különösen a hivatalos orvosok figyelme a Ligára és az általa szolgált nemes czélokra kellő sulylyal felhivassék. A Ligára vonatkozólag bővebb felvilágositással annak főtitkára: dr. Dóczi Imre szolgál (Czim: Budapest, VI., Teréz-körut 40.)

Budapesten, 1909. évi május hó 29-én.

Andrássy, s. k."

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujitották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlitették, hogy ugy az előfizetést megujitani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT" kiadóhivatala.

Személyi hirek. *Bornemisza* László m. kir. udvari tanácsos, alispán f. hó 7-én Budapestre utazott s 9-én székhelyére visszaérkezett. — Dr. *Löcherer* Tamás vármegyei közkórházi és állami gyermekmenhelyi igazgató-főorvos folyó hó 10-én egy havi szabadságra utazott. Távolléte alatt a közkórház vezetésében Dr. *Kármán* Aladár osztályvezető orvos, a gyermekmenhely vezetésében pedig Dr. *Sigmund* József másodorvos helyettesiti. — *Széman* Endre prépost, karlsbadi gyógykurája befejezése után ma, f. hó 11-én érkezik haza. — Dr. *Veress* Samu főgimnáziumi igazgató folyó hó 11-én — ma — nehány heti tartózkodásra Tusnád fürdőbe utazott. Távolléte alatt a főgimnáziumi igazgatói teendőket *Bodor* István tanár látja el.

Lelkész választás. *Hagen* Miklós zeherjei református lelkészt — mint értesülünk, junius hó elején Abaujszin községbe választották meg lelkészszé. Az uj lelkész állását csak az ősz folyamán foglalja el.

A dobsinai polgármesteri állás. A néhai *Csermák* Sándor dr. dobsinai polgármester elhunyta folytán megüresedett állás ügyében Dobsina város képviselőtestülete f. hó 5-én *Lukács* Géza vármegyei főjegyző elnöklete alatt közgyülést tartott, melynek egyedüli tárgya a polgármesteri állás ideiglenes betöltése volt. Polgármester helyettesül egyhangulag ifj. *Krausz* András városi tanácsost választották meg, mig a tanácsosi teendők elvégzésével a közgyülés megtelelő dijazás mellett a városi tanácsot bizta meg. Végül elhatározta a közgyülés, hogy a polgármesteri állásra a pályazatot haladéktalanul kiirja s ez állás a pályázat befejezte után lehetőleg ez ősz elején véglegesen betölti. A közgyülés ezek után a megyeszerte nagyrabecsült és közkedveltségnek örvendő *Lukács* Géza főjegyző zajos éltetésével szétoszlott.

A lelkész búcsúja. A forgácstalvai róm. kath. egyház hiveitől junius hó 27-én bucsuzott el *Golda* Nándor, az egyház eddigi szeretett segédlelkésze, kit az egyházmegyei főhatóság Rozsnyóra helyezett át. A Forgácstalán másfélévig működött fiatal segédlelkész rokonszenves megjelenésével, szeretetteljes modorával, egész egyházi működésével és társadalmi életével mindenkinek szeretetét és ragaszkodását megnyerte s összes volt hiveinek áldást kérő búcsúszavával távozott uj állomási helyére. — Julius 4-én mondott Isten hozzádot hiveinek *Dortsák* József, a volt forgácsfalvai plebános is, a ki több mint 20 éven át a hivek megelégedésére, mint a puritán egyszerüség és jószivüség mintaképe vezette a lelkipásztorkodás nehéz ügyeit a rozsnyói egyházmegye ezen legterhesebb plébániájának területén. Nyugdijba való távozásakor a hivek könnyei kisérték a reszkető kézzel áldást osztogató volt lelkipásztort, a ki szintén könnyezve hagyta el utolsó hivatalos működése után az Ur hajlékát. — Meghatva kérte Isten segitségét ugyane napon az egyház fiatal plebánosa: *Cservenka* János jövendőbeli papi működéséhez. A hivek jóakaratát kérte sok teendői teljesitéséhez, mert — ugymond — a lelki élet, a templom, iskolai ügyek stb. rendezése, fejlesztésének vágya hatja át egész valóját. Hazafias szellemü működése elé az exponált helyen fekvő község lakossága várakozásteljesen tekint.

Rabbi választás. Nyirbátorban mult vasárnap ment végbe a rabbi választás, mely alkalommal *Singer* S. Leo helybeli kerületi főrabbi szép képzettségü vejét *Lemberger* Izsót választották meg egyhangulag rabbivá.

Halálozás. Özvegy *Vályi* Lajosné született Löcherer Zsófia, társas köreinknek régebben ismert és köztiszteletnek örvendett tagja f. hó 7-én városunkban 98 éves korában elhunyt. A magas kort ért tisztes urinő már évek óta betegeskedett, s most végelgyengülésben halt meg. Az elhunyt Dr. *Löcherer* Tamás közkórházi igazgató-főorvosnak és özv. *Urbán* Ferenczné született Löcherer Jankának nagynénje volt. F. hó 9. temették a rokonok és ismerősök őszinte részvéte mellett.

Városi közgyülés. Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 9-én dr. *Kovács* László polgármester elnöklésével közgyülést tartott, melyen jelen voltak: *Abonyi* Pál, *Boczkó* Dániel, dr. *Czinor* Miksa, *Ethey* Frigyes, *Grosinger* Miksa, dr. *Kármán* Aladár, dr. *Krausz* Gyula, *Loysch* Ödön, id. *Rábely* Miklós, *Soós* Ferencz, *Soós* Gyula, *Szabó* József m., *Szabó* József kozma, *Szomolnoky* Antal, *Samarjay* János, *Zachar* Gusztáv. Első tárgy egy peres ügy volt. *Kecskeméthy* Gyuláné született Czeglédy Berta győri lakos, ugyanis 17025 kor. 03 fill. erejéig kártéritési pert inditott a város ellen azért, mert az árvaszék állitólag 17 éven át elmulasztotta a gyámolt Czeglédy Dénesné később Czebe Károlynét a felszámolásra felhivni. Miután ezen állitólagos mulasztás és gondatlanság folytán Kecskeméthyné a fenti összeg erejéig megkárosittatott, felelősségre vonja perutján az árvaszék akkori vezetőit: Szabó György polgármester, Huszt Lajost, Nagy Ferenczet és Urbán Ferenczet, illetve ezek örökösét és a várost. Miután a két első vagyontalanul halt el. Nagy Ferencz után pedig 12000 korona, Urbán Ferencz után 3000 korona tiszta hagyaték maradt, első sorban ez összegeket, a többit pedig a városon követeli. A szakértő jogászok véleménye alapján a tanács azt javasolja, hogy a fenti hagyatékokra a biztositási előjegyzés rávezetését rendelje el a közgyülés s ezzel bizza meg dr. *Törköly* Józsefet, Samarjay János, dr. *Czinor* Miksa és *Institórisz* Endre felszóllalása után a közgyülés elfogadta a tanács javaslatát olykép, hogy az egész per vitelével dr. Törkölyt bizza meg. — A második tárgy a kaszinóépület földszintén megüresedett Dick-féle üzlet és lakás bérlete volt. A közgyülés a lakást 430 koronáért *Tomay* Alajosnak adta ki, az üres üzlethelyiséget pedig *Seidner* Gézának adja ki 820 kor. évi bérért. — Ezzel a közgyülés véget ért.

Mének osztályozása. Az állami mének osztályozása a helybeli m. kir. állami méntelepen f. hó 17. megy végbe. Az előselejtezés f. hó 5-én *Perczel* Dénes őrnagy, debreczeni telepparancsnok végezte.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja az elhalálozás folytán megüresedett vármegyei központi árvaszéki iktatói állásra: *Philippovics* Béla segesvári járási irnokot nevezte ki.

Jegyzői gyülés. A vármegyebeli községi- és körjegyzők nyugdijegylete f. hó 14-én gyülést tart Rimaszombatban, a vármegyeházán.

Központi választmányi ülés. A vármegye központi választmánya *Bornemisza* László alispán elnöklete alatt folyó hó 2-án ülést tartott. Az ülés tárgya volt az országgyülési képviselőválasztók 1910-ik évre érvényes névjegyzéke elleni felszólamlások elbirálása. Az összes felszólamlók választói jogukat igazolván, mindannyian felvétettek a névjegyzékbe. Az e tárgyban hozott határozatok folyó hó 20—30-áig 10 napon lesznek közszemlére kitéve az alispáni kiadóhivatalnál a czélból, hogy arra az észrevételek bárki részéről megtehetők.

Állatorvosi szolgálat. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg a rozsnyói járási m. kir. állatorvos illetőségi körét a rozsnyói városi m. kir. állatorvosi teendőkkel kiterjesztette, viszont a Dobsina székhellyel szervezett m. kir. állatorvos illetékességi körét a nevezett r. t. várossal leszállitotta.

Óvoda majális. A Gizella kisdedóvó intézet ma délután 4 órakor tartja mulatságát a Széchenyi-kertben. Beléptidij 40 fillér. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság jövő vasárnap lesz.

Házi mulatság. A polgári olvasókör, rendes szokásától eltérően, ez idén nem rendezi a Széchenyi kertben nyári mulatságát, hanem a kör helyiségében, illetve a kertjében levő köröndben tartja. *F. hó 18-án* lesz egy házias mulatság, mely — hacsak az idő kedvező lesz — bizonyára jól fog sikerülni.

Dobsinai jégünnepély. A dobsinai jégbarlangban tervezett nagy jégünnepély határideje most már véglegesen e hó 18-ára van megállapitva. A jégünnepélyre Budapestről és a Tátrából igen sokan fognak megérkezni, különösen a műkorcsolyázók körében van iránta nagy érdeklődés. Az ünnepély fényét nagyban fogja emelni a már országos hirnévre szert tett operaénekesnő: *Basilidesz* Manczika, jolsvai polgármesterünk kedves és bájos leányának éneke. Ez alkalommal fogják a feneketlen pokolüreg felett épitett uj vashidat is a barlangban ünnepélyesen felavatni és a használatnak átadni. A vendégek ellátása érdekében *Hanvai* igazgató és a kiváló figyelmes vendéglős: *Fehér*, mindent elkövetnek.

Ime, midőn Pongrácz Pál haláláról értesülök, efféle gondolatok tódulnak agyamba. Nem azért, mintha ő is a nagyok közé tartozott volna; de azért, mert ő valódi tipusza volt a Gentrynek erényével és hibáival együtt. Szép tulajdonságai talán nem voltak érdem, mert talán ezek atavisztikus öröklések voltak. Viszont hibái is valószinüleg ezen uton kerültek belé s ezek inkább azon jó lelkeket terhelik, a kik ezeket benne lábra kapni engedték. De az aztán, hogy ezen hibák konzekvenciáit ugy tudta levonni, hogy becsületes munkával meg tudott élni s felnevelte derék gyermekeit, — ez már tisztán az ő érdeme s egyuttal tanusága annak: mivé tudna a Gentry válni ma is, ha a munkához nemcsak akkor nyulna, ha már eluszott az ősi hét szilvafa? Pongrácz Pál élete hü tükre a Gentry-élet egészének. — Tamásfalván köztiszteletben élt Pongrácz Arnold bátyánk és az az áldott lelkü Lotti nénénk. Nemes szivök összes idegszálaival csüggtek egyetlen nagyreményü Gábor fiukon. Egyszer csak meglibbent a halálangyal fekete szárnya a tamásfalvi kastély felett — és egyetlen fiok tiszta lelke elröpült örökre. A jó öreg Philemon és Baucis lelke nem birt meglenni anélkül, hogy Gabijuk iránt való határtalan szeretetüket élő lényre ne pazarolják. Igy jött valahonnan az ősi vármegyéből a telejthetlen Gabi helytartójául Pongrácz Pál az ő élénk szemeivel, göndören, boglyas fejével s áldott kedélyével és vele a tamásfali kuriába, ha nem is a fénylő nap, de ismét a derüs világosság. A kedves fiu egészen lekötötte áldott fogadott szülei szivét, habár azoknak egy titkos redőjéből sohase birt a búbánat kiköltözni. De talán vagy nagyon féltették, vagy legalább tulságosan szabad szakállára bocsátották Pál urfit, mindenesetre elkövették azon hibát, hogy a fejlődő csemeténél a gondozó kertész ollója teljesen elmaradt. Nem hajtott ez igy se nemtelen virágokat; de hogy is mondta valaha Késmárkon néhai való jó Forberger tanárom: „a ki tekintetes ur, az méltán bölcs nevet óhajt; — tudja mi a szép s jó? Ló, pipa, puska, kopó!" És csakugyan — bár közel volt a batyii alma-mater — bizony Pál urfi többet volt a tamásfalvi cseplyésben, lesve a természet ébredését — a madártészi keket és később a szalonkák huzását — mint a jó Baksay és Fábry bácsi előadásain. Azután Gabijuk után elmentek a jó öregek és Pál ur is tészket rakott a tamásfalvi kastélyban. De a jókedvü madár többet fütyörészett, mint a mennyit törődött a cseplyével és a birtokkal. Csendesen elpárolgott mindkettő. És Pongrácz Pál tulajdonképen ekkor vállott egész emberré. A helyett, hogy more patrio bujában szórta volna a czigánynak a kölcsönbankót, — elővette azt, a miről eddig fogalma se volt: „a kötelességérzet komoly munkáját." És talán igy még jobban meghajthatjuk előtte a zászlót, mintha eleitől fogva ezen kezdte volna. Most pedig nyugodjék megérdemlett békében ugy, mint a hogy emléke élni fog mindnyájunknál, a kik őt szerettük — és becsültük!

Van az ő életének egy mély tanusága. Ma már komoly munka nélkül élni és megélni nem lehet. Tartsuk mély tiszteletben a mult tradicióit; de aranyozzuk meg azokat becsületes polgári munkával. Ha az iparos, a kereskedő fiait is arra nevelné, hogy alapitsák meg az iparos és kereskedő dinasztiát; ez nagy polgári haszon volna. De, fájdalom! nincs igy és hogy nincsen igy, az nem jól van. De a kit azelőtt ugy hivtak, hogy: „*ur*" az az Isten szerelmeért fiát a világért se nevelje régi divatu urnak; de nevelje bárminő tisztességes kenyérkereső pályára. Mert csak ugy maradhat ur. Ha nem ugy történik, az biztos veszte volna egy a magyar történelemben halhatlan érdemeket kiérdemlett osztálynak: a Gentrynek. Bün, nemzet elleni bün volna az, ha ezen osztály sirkövére a „*fuit*" kerülne. De nemcsak bün volna ez, de egyszersmind a magyar nemzet agóniája!

Legfőbbképen ezen intelem elmondhatása iratta meg ezen néhány sort.

Hanva, 1909. junius 20. *A hanvai remete.*

A templomfosztogató bünhődése. A f. év április és márczius havában megyeszerte nagy szenzácziót okozott az a hir, hogy több helyen betörtek ismeretlen tettesek templomokba és azokból értékes tárgyakat vittek el. Április elején a csendőrség hosszas hajsza után elfogta a 29 éves ref. vallásu, harmaczi születésü nyirturai lakos: *Tokár Lőkös* Dénes urasági inast, ki beismerte, hogy a templomokat ő fosztogatta. Lopás büntette miatt már kétszer volt fegyházra büntetve. Az elvetemült ember folyó évi április hó 5-én éjjel forgópisztolylyal feltegyverkezve a rozsnyói róm. kath. székesegyház ablakát betörte, bemászott s a főoltár bezárt szentségtartójának kulcsát előkeritve, egy szentségtartót és egy kelyhet 2000 korona értékben eltulajdonitott, s a Szent Antal persely tartalmát: 20 koronát elvitte. Már előbb, márczius 1-én éjjel a pelsőczi róm. kath. templomba hatolt be az ablakon át, s onnan két darab kelyhet és egy szentségtartót 400 korona értékben, a Szent Antal persely mintegy 3 korona tartalmával együtt elvitt. Putnokon márczius 26-án éjjel a róm. kath. templom ajtaját törte fel, egy szentségtartót, egy kelyhet és egy tányért mintegy 300 korona értékben s a Szent Antal persely 8 korona tartalmát vitte el. Görömbölyön április 4-én a róm. kath. templom ablakát betörve, behatolt s a főoltárról két darab kelyhet, egy szentségtartót és egy ostya tálczát 500 korona értékben elvitt a Szent Antal perselyben levő 72 fillérrel együtt. Kemecsén márczius 31-én éjjel a róm. kath. templom sekrestyéjének ajtaját törte fel, s igy hatolt be. A főoltárról és a sekrestyéből két darab kelyhet, egy szentségtartót, egy feszületet és egy karinget 300 korona értékben a Szent Antal persely 3 korona tartalmával együtt elvitte. Rakamazon márczius 27-én a róm. kath. templomból 3 kelyhet, egy ostya tányért 353 korona értékben a Szent Antal persely 22 korona tartalmával együtt elvitt. Zilahon márczius 8-án tört be a kath. templomba s kelyheket és két tányért 270 korona értékben vitt el a Szent Antal persely 25—30 korona tartalmával együtt. F. hó 7-én itélkezett a törvényszék *Kolbay* Sándor táblai biró elnöklésével a vakmerő vádlott és orgazdasággal vádolt társa: Daróczi Sándor felett. A vádat *Penyigey* Lajos kir. ügyész képviselte, ki hatalmas vádbeszédjében mutatott reá a templom rabló gonoszságára. A kir. törvényszék Tokár Lőkös Dénest hét rendbeli betöréses templomfosztogatás büntette miatt jogerősen 5 évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre itélte. A büntetésből a vizsgálati fogságban leült 3 hónapot kitöltöttnek vette. — Daróczi Sándor piaczi árust, ki a lopott tárgyak egy részét megvette, orgazdaság büntette miatt 6 havi börtönre, három évi hivatalvesztésre itélte ő azonban fellebbezett. A tulajdon elleni kihágással vádolt Paker Erzsébetet, id. M. Orosz Gábort, Breier Farkast és Groszmann Fülöpöt jogerősen felmentették.

Vizbefult kis leány. Berzétén *Dókus* János aratómunkás telesége 6 éves kis leányával a Sajón egy rozoga pallón át akart menni s a kis lány ruháját fogva, maga előtt bocsátotta. Az asszonyt hirtelen szédülés fogta el, kis lányát elengedte és ez a megáradt folyóba zuhant. Az anya utána akart ugrani, de erőszakkal visszatartották. A kis leány hulláját Berzéte alatt fogták ki a Sajóból.

Helyreigazitás. Lapunk mult számában, a nálunk emelt panasz folytán megemlékeztünk arról, hogy mult hó 27-én a tamásfalvai-uton, — mint azt nekünk bemondották, — a tamásfalvai legények késő este utonállást és parázs verekedést rendeztek. E közleményre mostan Tamásfalva község derék birája: *Andrik* János nyilatkozik, hogy a verekedést a megejtett hatósági nyomozat adatai szerint *Klamárik* János, *Misovc* Pál, *Oláh* Ferencz és *Ujpál* István rimaszombati lakosok követték el, Tamásfalából egyedül *Tőre* István volt az, ki részt vett a verekedésben. — Ezen soroknak hitelt adván, multkori közleményünket ily értelemben helyreigazitjuk és egyuttal helyt adunk a tamásfalviak azon panaszának is, hogy városunknak a Tamásfalva községgel határos két utczájában rendőr soha sem fordul meg. — Megjegyezzük azonban, hogy a szemtanu, ki e panaszt nálunk emelte, az éj sötétjében nem kutathatta a verekedők lakóhelyét; ennélfogva az ő panasza jóhiszemü volt.

Megszurkált éjjeli őr. Guszonán folyó hó 6-án Kovács István éjjeli őr és Urbán József ittas állapotban összekaptak s Urbán ugy összeszurkálta késével Kovácsot, hogy ezt másnap be kellett szállitani sulyos sérüléseivel a közkórházba.

Munkanélküli munkások. A m. kir. földmivelésügyi miniszter mint munkásügyi főosztálya arról értesit, hogy Nagyiványban Hevesmegye 50, Endrődön Békésm. 500, Ujszentiványban Torontálm. 60, csanádmegyei Apáczán 120, Magyarbánhegyesen 160, Tótbánhegyesen 170, Magyarcsanádon 50, Kovácsházán 40, Zentán 200, Szentesen 1000, Szeghalmon Békésmegye 115, Dévabányán Jásznagykunszolnokmegyében 280, Nádudvaron Hajdumegye 100, Gyöngyösön 100, Magyarkanizsán 230, Mezőkövesden 400 Nagykamaráson Aradmegye 50, Hajduböszörményben 500, Segesváron 200, Alsókalocsán Mármarosm. 500 gazdasági és földmunkás. Klenóczon pedig 80 pár arató-munkás van munka nélkül. A munka keresők forduljanak közvetlenül az illető községi elöljáróságokhoz.

Tőzsdét és bélyegárudát kérünk a Tompatérre. Városunkban az Erzsébet-teret kivéve, a *Tompatér* a legforgalmasabb hely. Ott van a kir. törvényszék, a kir. járásbiróság, a vármegyei székház a vármegyei összes közig. hivatalokkal, a kir. államépitészeti, a kir. tanfelügyelőségi stb. hivatalokkal, e téren van már a posta is, szóval ma-holnap a városnak ez lesz az a pontja, honnan a városi és társadalmi élet minden irányban fog szétágazni. Különösen pedig a vonaton érkezők- és távozóknak minden irányból e téren kell keresztül haladni és e helyen sem tőzsde, sem pedig bélyegáruda nincsen. Pár év előtt a legforgalmasabb helyen az Andrássy-uti házban már volt tőzsde és bélyeg áruda, mostan pedig, midőn oda egy másik kereskedő költözött, annak e jogot a kincstár már nem akarja megadni. Nem tudjuk az elutasitás indokolását, de ki kell jelentenünk, hogy ez esetben nem az illető kereskedő csekély perczentet képező jövedelméről van szó, de a nagy közönség, különösen pedig a jogkereső közönség érdekéről. Az árudát nem maga az illető kereskedő, de mint jól vagyunk értesülve, maga a közönség óhajtotta és e czélból egy aláirási ivet is körözött. Különösen a vidéki ügyvédek szenvednek nagy sérelmet, kik minden egyes esetben vasuton érkezve, magukkal hozott beadványaikkal kénytelenek felbélyegzés végett a városba befáradni. Ez óhajunk mellett, ha az nem sikerül többször fogunk felszólalni.

Mükedvelő előadás. Rimatamásfalán a Petőfi-egylet f. hó 25-én jótékonyczélu mükedvelő szinielőadást rendez, mely alkalommal Tóth Ede örökbecsü népszinmüvét „A toloncz"-ot játszák.

Kereskedőifjak mulatsága. A Széchenyi kert fedett tánczhelyiségében mult vasárnap, f. hó 4-én kitünően sikerült, kedélyes tánczmulatságot rendeztek a helybeli kereskedő-ifjak a helybeli izraelita nőegylet és a kereskedő-ifjak létesitendő üdülőtelepe javára. A mulatságon nagyszámu közönség vett részt, mely a késő éjjeli órákig együtt maradt, a fiatalság csapongó jókedvvel járta a tánczot, s a kik ott voltak, mindvégig kellemesen jól érezték magukat. A mulatság a jótékonyczélra szépen jövedelmezett.

Különleges tőzsde Jolsván. Arról értesülünk, hogy özv. *Lukácsy* Miklósné jolsvai nagytőzsdéje végre sok utánjárás után megkapta a különlegességi dohány elárusitási engedélyt. Régi óhaja volt már ez az ottani közönségnek, a mely most kedvezően valóra változott. A figyelmes tulajdonosnő jövőben is igyekezni fog a nagyközönség érdekeit kielégiteni.

Vizbefult gyermek. Rimaszécsben f. hó 4-én *Lóska* János nevü 6 éves gyermek a Balog megáradt vizében fürdőzve — gyermektársai hivogatására a vizben mind beljebb haladt, s oly mély helyre jutott, hogy menekülni nem birt, s a vizbe fulladt. A szomoru véget ért kis fiu hulláját kitogták a vizből, s f. hó 6-án nagy részvét mellett temették el.

Dr. Deutsch Miksa fogorvos lakását a Tompa Mihály-utczából a **Rózsa-utcza 12. sz.** (Kalocsay Gyula-féle ház földszint) helyezte át és e hó 7-től kezdődőleg ott rendel. 1—2

Csetneki csipke tanfolyam. Csetneken, megyénk e kies fekvésü városkájában készül a nyári szünidő alatt *Csipke tanfolyam*, olyanok részére, kik nyaralásukat óhajtják egy hasznos, biztos keresetet nyujtó házi ipari munka elsajátitásával összekötni. F. hó 15-től, augusztus végéig egy szakavatott ügyes tanitónő áll a tanulni óhajtók rendelkezésére. — Lakás és ellátás iránt, szives készséggel ád felvilágositást: *Kiringi* Béláné Csetneken.

Egy milliárd. A triesti általános biztositó társulatnál (assicurazioni Generáli) biztositott tőkék átlaga elérte az egy milliárd (ezer millió) korona összeget. Ez az első eset, hogy egy magyar-osztrák intézet ily állományt képes felmutatni, amilyent különben csak nagyon kevés európai biztositó társaság ért el eddig. Ezen eredmény nagyfontosságu közgazdasági eredményt képez, mert ez egyrészt biztositási intézményünk versenyképességét, másrészt pedig azt a nagy bizalmat igazolja, amelylyel a közönség ezen legnagyobb biztositó társulatunkkal szemben viseltetik. 1—2

Meglőtt fiu. Mult hó 23-án nagy ünnepségek között vonultak a hivek bandériummal Obástról Egyházasbástra, kisérve a püspököt bérmautjára. A legények — mint ez falun lakodalmi és egyéb ünnepségeken szokás — fel voltak fegyverkezve. Medve Ignácz egy árok partjára érve, revolverét lövésre készen tartotta. Medve József 18 éves fiu állitólag figyelmeztette, hogy ne lőjjön, de ez elsütötte a fegyverét s Medve József balczombját átfurta a golyó. Azóta sinylődik szegény fiu s folyó hó 5-én beszállitották a közkórházba.

Utonállás fényes nappal. Mult pénteken délelőtt a *Kovács* Albert majsa-pusztai birtokos tejszállitó kocsija hazafelé igyekezett, s a kocsin a tejes fiu és a birtokos szakácsnője foglalt helyet, vitték haza a mult hónapban szállitott tej árát. A Dúsa felé vezető uton az erdőben két női ruhába öltözött bekormozott alak megállitotta a kocsit, s a kocsin ülőket ártalmatlanná téve, a tej árából 100 koronát elvittek, a többihez nem tudtak hozzátérkőzni, s hirtelen elfutottak az erdőbe. A csendőrség délután nyomozni kezdte a helyzettel és viszonyokkal okvetlenül ismerős vakmerő támadókat, eddig azonban sikertelenül.

A könnyen oldódó szappan a ruhát gyorsan tisztitja s a piszkot eltávolitja, a nélkül azonban, hogy a fehérnemü fonálzatát megtámadná. Ellenben a nehezen oldódó szappannal való dörzsölés a fehérnemünek ártalmas. Minden takarékos háziasszony tehát a könnyen oldódó „Szarvas"-jegyü „Schicht-"szappant fogja más szappannal szemben előnyben részesiteni. Tisztaságáért 25.000 koronával szavatolunk.

Nyilvános köszönet és elszámolás. A sajógömöri Mátyás kir. szoborra beküldött szives adományok: Rozsnyó r. t. város pénztára 10 kor.; Sajógömörön: a polg. isk. tanulók gyüjtése 7 kor. 44 fillér, az elemi iskolai tanulók gyüjtése 4 kor. 44 fill., Nagypál Pál 2 kor., id. Lóska Dániel 2 kor., Végh Andrásné 60 fill., Nagy Andrásné 1 kor., özv. Lóska Istvánné 1 kor., ifj. Lóska Istvánné 1 kor., Adorján Zoltán 2 kor., R. Kövér János 2 kor., özv. Tóth Jánosné 1 kor. összesen 24 korona 44 fillér. Miskolczról: Krausz Simon izr. ig. tanitó 5 kor. Ungvárról: Horovitz Mór izr. tan. 1 kor. Fentiek összege 40 kor. 44 fill. Mindezen szives adományokért e helyen is meleg és hálás köszönetet mondok a szob. biz. nevében. A legutóbbi főösszeg volt 2795 kor. 69 fillér. A fentiekkel ma a főösszeg 2836 kor. 13 fillér. Tisztelettel kérjük a még kint levő gyüjtőiveink szives visszaküldését. Bogár Lajos szob. biz. pénztáros.

Ajánlati versenytárgyalás.

A rimaszombati m. kir. állami gyermekmenhely részére szükséges kenyér, tej, hus és hentesáru készitmények szállitásának biztositása czéljából a **tejtermelő, sütő, mészáros** és **hentes iparosok felhivatnak,** hogy a felsorolt élelmi czikkek szállitására vonatkozó zárt ajánlataikat a nevezett menhely gondnokánál f. évi **julius hó 25-ik napjának d. u. 5 óráig** adják be, a hol a részletes szállitási feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rimaszombat, 1909. julius 10-én.

az Igazgatóság.

Hirdetmény.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy ugy a helybeli, mint a vidéki vevőim óhajtására minden igénynek megfelelő

czukrászdámba a telefont bevezettem,

s igy a megrendelések könnyebben tehetők; azok gyors és a kivánság szerint való elintézésével igyekezni fogok ezután is üzletfeleim jóindulatát és párttogását magam és czukrászdám részére biztositani. Tisztelettel:

Rimaszombat, 1909. julius 1.

Miskolczy Lajos, czukrász.

Telefon-szám: 35. (Erzsébet-tér.)

Ezüst és china ezüst

a leggyorsabban és legszebben tisztitható **lángporral!** Kezelése egyszerü és gyors!

DOBOZONKÉNT 50 FILLÉR.

CARBID 1/4 és 1/2 kilós dobozokban.

Kerékpár alkatrészek nagy választékban

özv. Enyedi Miksáné

óra- és ékszerüzletében Rimaszombatban,

hol állandóan nagy választék a legpontosabb **órák** és legdivatosabb **ékszerekből.**

Kiadó bolt. — Eladó ház.

Az Andrássy-ut első számu házban, egy mindenre alkalmas, csinos bolthelyiség azonnal bérbe vehető. — Kossuth-utcza 41. számu ház eladó. — Értekezni lehet: **Andrássi** fényképészszel.

Hirdetmény.

195. sz. — Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbiróságnak 1909. évi Sp. I. 105/2. számu végzése következtében dr. Batta Pál ügyvéd által képviselt ifj. Batta György javára 110 borona s járulékai erejéig 1909. évi május hó 18-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján telülfoglalt és 970 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsi, vasborona, sertésól nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbiróság 1909. évi V. 157/2. számu végzése folytán 110 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi márczius hó 22-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 87 korona 69 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Jánosiban, alperesnél leendő megtartására **1909. julius 17-ik** napjának d. e. 10 órája határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1909. julius hó 2. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

400 holdas szántóju birtok

kerestetik haszonbérbe, őszi átvétellel, 4—5 szobás bérlői lakkal. — Ajánlatok kéretnek **Keresztény gazda** czimre e lap kiadóhivatalába leadni.

Hirdetmény.

1750. tkvi sz. — A nagyőczei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Theil József medgyesi lakos végrehajtatónak, Urbanik János jolsvai lakos végrehajtást szenvedő elleni 343 korona 24 fillér tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyőczei kir. járásbiróság) területén lévő Jolsva r. t. város határában fekvő, az Urbanik János tulajdonát képező s a jolsvai 109-ik számu telekjegyzőkönyvben foglalt A. † 1. sor, 528. hrzi számu gyümölcsös kertre 222 kor.-ban;

az A. † 2. sor, 575. hrzi számu belsőség, az arra épült 232. népsorszámu ház, csür, gazdasági épületek, udvar, kertre 1213 koronában;

az A. † 3. sor, 1928. hrzi sz. rétre 806 kornában;

az A. † 4. sor, 2381. hrzi számu szántóra az árverést 915 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1909. évi november hó 3-ik** napján, délelőtt 10 órakor Jolsva r. t. városban, a városházán megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 22 korona 20 fillér, 121 korona 30 fillér, 80 korona 60 fillér és 91 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett ártolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagyőczén, 1909. évi május hó 26. napján.

A nagyőczei kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Gazda, kir. járásbiró.

Gyümölcs.

Mindenféle befőzni és enni való gyümölcs — naponta friss szállitmány — **Kecskemétről** a legmérsékeltebb áron kapható s öt kilós postakosarakban is megrendelhető Rimaszombatban

IZSÁK SÁNDORNÁL, 1—*

Koháry-utcza, a „Polgári Olvasókör"-rel szemben.

ELADÓ

vagy **BÉRBEADÓ** tehermentesen Lőkösön (Gömörm.) u. p. Harkács 7 km.-re a tornaljai vasuti állomástól szép, termékeny vidéken 4973 □-öl belsőség, 4 szobás uri lakással, gazdasági épületekkel és 77 magyar hold rét, szántó egy tagban és 17 m. hold 756 □-öl gyümölcsös, legelő, erdő. Vételár 36000 korona, bérlet 2000 kor. — E birtok előnyösen kiegészithető ujabb 72 m. hold rét, szántó- és erdővel. Vételár 20000 korona. Tagositás befejezés előtt. — Bővebbet: **Miskovits Ferencznél** Budapest, VIII. Illés-utcza 22. I 2., **Batta Sámuelnél** Beje, **Fazekas Andornál** Lőkös. (9—*)

Befőzni való gyümölcs.

Spanyol üvegmeggy, ananász, kajszinbaraczk és mindenféle befőzésre alkalmas gyümölcs az egész idény alatt a legolcsóbb árban folyton kapható **NEUMANN H.** fűszer, festék és csemegekereskedésében **Rimaszombat.** 2—2

Egy 5 kilos postakosár baraczk 2 kor. 40 fillér.

Simon Mór

termény-bizományi üzlete, vizmentes ponyva- és zsák kölcsönző intézete

Miskolczon, Széchenyi-utcza 96. szám.

Gyapju-, termény- és kezelő zsákok raktára.

Vizmentes takarók és mindenféle ponyvák gyári áron kaphatók.

Dohányzsineg,

3 águ, első minőségü, hosszu szálu bácskai kenderből, kézi készitmény, jutányos áron kaphatók.

A Bellán-féle szabadalmazott kévekötél raktára.

5—6

Hirdetmény.

3707. sz. — **Rimakokova** községre nézve az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a tjkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólitással tétetik közzé:

1., hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §-a a) pontjaiban foglalt kiegészitéseit is — valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1909. évi deczember hó 22 napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után inditott törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészitéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kivánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis **1909. évi deczember hó 22-ik** napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3., hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kivül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1909. évi deczember hó 22-ik** napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az emlitett bejegyzéseket csak a törvény rendes utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a menynyiben azokhoz egyszersmind egyszerü másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Rimaszombatban a kir. tszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi junius hó 8-án.

3—3 **Dr. Musotter,** kir. tszéki biró.

Uj! Üzlet megnyitás! Uj!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **folyó évi augusztus hó elején — Kossuth-utsza 1. sz., Kern-féle ház** (sarok helyiségben), — egy a mai kor kivánalmainak minden tekintetben megfelelő

füszer-, bor-, ásványviz- és csemege-különlegességi üzletet

nyitok, hol a legszolidabb alapokra fektetett üzleti elvem mellett áruimat a legelső termelőktől szereztem be, miáltal azon kellemes helyzetbe jutok, hogy áremelkedés nélkül is pontos kiszolgálás mellett a legfrissebb és legjobb árukat hozhatom forgalomba.

Azonkivül a téli idényre társas összejövetelekre, jourokra szandvichek készitését, hideg felszelteket tálakra, zsardinetteket diszes kosarakba izléses diszitések mellett mindenkor dijmentesen elvállalok.

Bel- és külföldi szakismereteim által azon kellemes helyzetben leszek, hogy a n. é. közönség legmagasabb igényeinek is kifogástalanul eleget tehetek, miszerint a n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel:

IMREH SÁNDOR,

2—3 **füszer- és csemege-kereskedő Rimaszombat.**

Szálloda átvétel.

Rimaszombat város és vidéke n. é. közönségének szives tudomására adom, hogy a régi jóhirnevü

„GÖMÖR" SZÁLLODÁT

Gömöri Ede urtól minden kivánható igénynek megfelelően csinosan ujjáalakitva — átvettem.

A midőn ezt tudatni van szerencsém, el nem mulaszthatom különösen hangsulyozni, hogy czélom és törekvésem lesz a szolid, becsületes kiszolgálás, továbbá az, hogy

kiadó szobáim tiszták, kényelmesek, a felszolgált ételek izletesek legyenek, továbbá a t. közönség előtt kitünő minőségéről és fajtisztaságáról ismert serkei bor és kőbányai friss sör legyen állandóan felszolgálva.

Elfogadok havi előfizetőket ugy benti, mint kinti étkezésre.

Előre is biztosithatom a bizalmával megtisztelő mélyen tisztelt közönséget, hogy minden igyekezetem és szorgalmammal arra fogok törekedni, hogy szives jóindulatu támogatásukat kiérdemelhessem. — Rimaszombat, 1909. junius hó 28-án.

3—3 Tisztelettel: **Krausz D. Dezső.**

Tanuló felvétetik

SOÓS GYULA rőfös- és divatárú üzletébe Rimaszombat. — Ki a tót nyelvet birja, előnyben részesül.

A gazdaközönség szives figyelmébe!

Van szerencsénk a t. gazdaközönség szives tudomására adni, hogy gép- és áruraktárunkat **Koháry-utcza 8. szám alatt** megnyitottuk. (8—12.)

Ez idő szerint raktáron tartunk:

motorcséplő készleteket, arató-, fűkaszáló, vető- és szénagyüjtő gépeket,

valamint mindenféle kisebb gazdasági gépeket

Előnyös összeköttetéseinknél fogva módunkban áll műtrágyát mm.-ként is valamint a cséplési idényre salgótarjáni kőszenet, melynek kizárólagos képviseletét birjuk is, jutányos áron szállitani.

Elvállalunk: **malom, tégla- és szeszgyár** berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett, a mennyiben kellő fedezet mellett 10—15 évi hitelt is nyujtunk. — Egyszerü levélbeli megkeresésre is a géposztályt vezető hivatalnokunk szives készséggel áll a t. közönség rendelkezésére.

Jelen hirdetésünket a t. gazdaközönség jóakaratu figyelmébe ajánljuk és kérjük b. megrendeléseinek lehetőleg idejekorán való beküldését, hogy azokat a legnagyobb gondossággal foganatosithassuk.

Kérjük tisztelt üzletbarátainkat, hogy az eddig iránt tunk tanusitott bizalmukat és jóakaratukat részünkre továbbra is változatlanul fenntartani szivesk ednek, melyre magukat érdemessé tenni mindig legfontosabb törekvésünk lesz.

A motor tulajdonosoknak különösen figyelmébe ajánljuk, hogy junius 16-tól 12 motor szerelőt állandóan foglalkoztatunk, a kik szükség esetén az érdekeltek által igénybe vehetők.

Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R. T.

Könyvkötő tanulóul

egy 13—14 éves, jó magaviseletü fiu irni-olvasni tudó, azonnal felvétetik **Rábely Károly** könyvkötészetében **Rszombat.**

A mosás akár a táncz,
Fáradságba nem kerül,
Schicht szappant ha használsz,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana csodálatos, **hathatós** tisztitóerejét sajátszerü előállitásának és a legjobb nyersanyagok leggondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana kiméli a kezeket és a fehérnemüt! Megtakarit fáradságot és vesződséget kiméli ennélfogva az egészséget! Megtakarit pénzt, időt és munkát!

Tisztasága **30.000 koronával** szavatoltatik.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utcza 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával czélszerüen s gondosan gyártott jóhirnevü gépeit a **nyári idényre,** nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyü járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékkel vagy anélkül. **Backer-** és **magtár-rostáit,** továbbá mindennemü **szivattyukat, gőzgépeket** és **gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket,** mint p.: **Henzefőzőket, czukrositókat, maláta-, burgonya-zúzókat, malom-berendezéseket** stb.

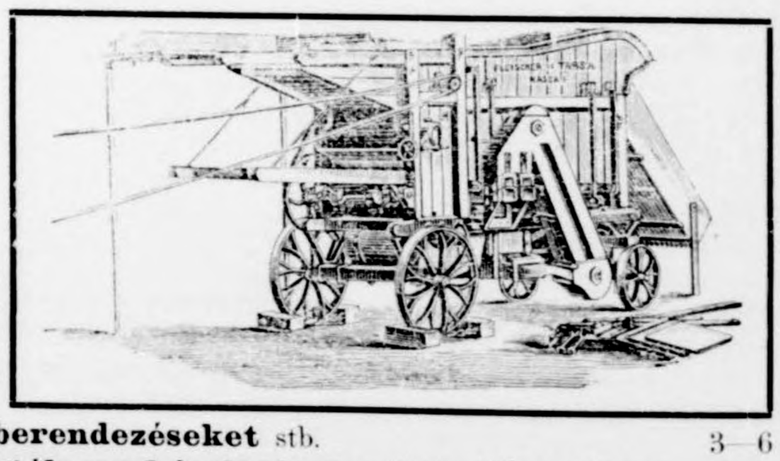

3—6

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan.**

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

Rimaszombat, 1909. Nyomatott **Rábely Miklós** könyvnyomdájában.